

CYKL | ŚWIAT WARTOŚCI

GRUPA WIEKOWA | KLASY 7–8

PRZEDMIOT | PLASTYKA, HISTORIA, GODZINA WYCHOWAWCZA

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE DLA NAUCZYCIELA

SCENARIUSZ LEKCJI

opracowanie: Izabela Wypich

FILM | "MARONA – PSIA OPowieść"

L'extraordinaire voyage de Marona, Francja 2019, 92 min

reżyseria: Anca Damian

scenariusz: Anca Damian

montaż: Boubkar Benzabat

muzyka: Pablo Pico

obsada: Lizzie Brocheré, Bruno Salomone, Thierry Hancisse

Suczka Marona nie ma wielu pragnień, chce opiekować się swoim człowiekiem oraz znaleźć szczęście i kochający dom. Życie rzadko bywa jednak bajką, zwłaszcza gdy jest się tylko psem.

Bohaterka animacji nazywana jest przez swoich kolejnych właścicieli wieloma imionami: Dziewiątką, Aną, Sarą, Maroną. Suczka snuje w filmie opowieść o swoim, nomen omen, pieskim żywocie, wypełnionym troskami, obawami, poszukiwaniem miłości i rzadkimi momentami szczęścia. W historii Marony przewijają się jej kolejni właściciele: akrobata Manole, robotnik budowlany Istvan i jego rozkapryszona żona, rodzina małej dziewczynki Solange. Marona niczego tak nie pragnie w życiu, jak tylko opiekować się swoimi „ludźmi” oraz być szczęśliwa. Okazuje się jednak, że z pozoru proste pragnienia nie są tak łatwe do zrealizowania.

SZTUKA OPowIADANIA

Temat lekcji

Sztuka opowiadania

Czas trwania lekcji

2 x 45 min

Cele lekcji

Podczas lekcji uczeń:

- opowiada za pomocą wybranych środków plastycznych,
- poznaje i porównuje sposoby narracji,
- krytycznie odbiera teksty kultury i źródła historyczne,
- rozmawia o wartościach,
- uczy się współdziałania w grupie.

Powiązanie z podstawą programową

Podczas lekcji uczeń:

- wyraża w pracach plastycznych uczucia i emocje wobec rzeczywistości, a także płynące z inspiracji muzycznych czy literackich (impresja i ekspresja); rysuje, maluje, ilustruje zjawiska i wydarzenia realne i wyobrażone (także w korelacji z innymi przedmiotami),
- podejmuje próby integracji sztuk, tworząc zespołowo teatr plastyczny (animacja form plastycznych w przestrzeni plus światło i dźwięk) oraz realizując inne rodzaje kreacji z pogranicza plastyki i pokrewnych dziedzin, jak pantomima, taniec, film animowany,
- tworzy ciąg narracyjny, wykorzystując zdobyte informacje źródłowe,
- pracuje w zespole,
- rozwija kreatywność,
- ukierunkowuje się ku wartościom.

Metody i formy pracy

Podczas lekcji nauczyciel wykorzystuje następujące metody i formy pracy z uczniem:

- pogadanka,
- burza mózgów, mapa myśli,
- film,
- warsztaty plastyczne.

Środki dydaktyczne

Podczas lekcji nauczyciel wykorzystuje następujące środki dydaktyczne:

- film *The Animated Bayeux Tapestry*,
- rzutnik, tablica multimedialna,
- rolka papieru, farby, markery, kredki.

Przygotowanie do lekcji

Lekcja powinna się odbyć po obejrzeniu filmu *Marona – psia opowieść* w reżyserii Anci Damian. Przed lekcją nauczyciel powinien przygotować rolkę papieru rysunkowego, przybory plastyczne, ewentualnie tematy scen na warsztaty plastyczne, w zależności od organizacji pracy prezentację w aplikacji Mentimeter lub AnswerGarden.

PRZEBIEG LEKCJI

Wprowadzenie

Narracja osobista

Na początku lekcji nauczyciel przedstawia uczniom temat „Sztuka opowiadania” i prosi ich, aby wypowiedzieli się, w jakich sposób można opowiadać zdarzenia. Odpowiedzi można zebrać za pomocą burzy mózgów lub mapy myśli na tablicy albo postłużyć się aplikacjami dedykowanymi zbieraniu informacji zwrotnych, takimi jak Mentimeter czy AnswerGarden. Nauczyciel odnosi się do odpowiedzi uczniów. Jeśli jest taka potrzeba, zwraca uwagę na rodzaje narzędzi opowiadania (przekaz ustny, tekstowy, film) oraz sposób opowiadania (np. narracja linearna, retrospekcje, punkt widzenia, narrator, itp.) Nawiązuje do obejrzanego filmu, który jest opowieścią o życiu suczki Marony, a narratorem – sama bohaterka. Pyta uczniów, co daje właśnie taka perspektywa, w której obraz jest komentowany bezpośrednio przez głównego bohatera filmu.

Przewidywane odpowiedzi

- oddanie głosu bohaterowi, który wcześniej go nie miał, był lekceważony,
- szansa na poznanie emocji bohatera, jego punktu widzenia,
- wiemy o historii tyle, ile będzie chciał nam opowiedzieć,
- można bardziej się zaangażować w fabułę,
- można bardziej „wczuć” się w bohatera.

Nauczyciel zwraca uwagę na wartości, jakie daje opowiadanie, zwłaszcza z perspektywy bohatera. Podkreśla wagę szczerej relacji, przekazania emocji, refleksji nad życiem i relacjami międzyludzkimi pokazanymi w filmie.

Realizacja tematu

Narracja „epicka”

Nauczyciel zachęca uczniów do obejrzenia krótkiego anonimowego filmiku o tkaninie z Bayeux – 70-metrowym, ręcznie tkanym płótnie, na którym wyszyto historię zdobycia Anglii przez Wilhelma I Zdobywcę oraz bitwę pod Hastings w 1066 roku.

Przed pokazaniem animacji nauczyciel wprowadza w tematykę filmu, umiejscawia akcję w czasie i nawiązuje do konkretnych wydarzeń historycznych, informuje uczniów o unikatowej wartości dzieła i sposobie opowiadania przypominającym współczesne powieści graficzne. Nauczyciel może wspomnieć, że podobne dzieła były typowe dla kultury dalekowschodniej, np. chińskiej, oraz że tkanina jest wyjątkowym zabytkiem sztuki europejskiego średniowiecza, prawdopodobnie została wykonana w XI wieku. Przytacza też inne wizualne teksty kultury, które w narracyjny sposób ukazują ważne wydarzenia historyczne (np. obrazy *Bitwa pod Grunwaldem*, *Hołd pruski*, film *Krzyżacy*).

Po obejrzeniu filmu nauczyciel inicjuje dyskusję o różnicach między opowiadaniem osobistym z perspektywy narratora i tzw. wielką narracją historyczną.

Pytania pomocnicze:

- Czym różni się opowieść Marony od historii przedstawionej na tkaninie?
- Która opowieść jest bardziej obiektywna?
- Czy spotkaliście się z powiedzeniem „Historię piszą zwycięzcy”? Co ono oznacza?
- Która historia jest ważniejsza i dlaczego?
- Która historia bardziej do Ciebie przemawia i dlaczego?

Przewidywane odpowiedzi

- Na tkaninie przedstawione są ważne fakty historyczne.
- Historia Marony jest zmyślona, historia wyszyta na tkaninie wydarzyła się naprawdę.
- Bardziej obiektywna jest historia z tkaniny.
- Historia z tkaniny nie jest obiektywna, bo to historia zwycięzcy, nie znamy relacji drugiej strony.
- Ważniejsza jest historia z tkaniny, bo dotyczy całego państwa i sławnej bitwy.
- Historia Marony bardziej do mnie przemawia, bo jest mi bliższa, dzieje się tu i teraz.

Nauczyciel podsumowuje dyskusję, stara się zwrócić uczniom uwagę na krytyczny odbiór tekstów kultury, źródeł, zasłyszanych czy przeczytanych historii. Żadna opowieść ani ta osobista, ani ta „epicka”, przedstawiająca wielkie wydarzenia historyczne, nie jest do końca obiektywna. Składa się na to wiele czynników, m.in.: intencje autora, sposób przekazania tematu, subiektywny odbiór zdarzeń.

Warsztaty plastyczne

Nauczyciel przystępuje do kolejnego etapu zajęć, czyli do warsztatów plastycznych. Prezentuje uczniom cel działań plastycznych: wspólne stworzenie dzieła przypominającego w formacie tkaninę z Bayeux, na którym przedstawiona zostanie opowieść Marony w taki sposób, jak kiedyś prezentowano „wielkie historie”. Historia Marony będzie dziełem zespołowym całej klasy. Nauczyciel wyznacza uczniom miejsca przy wcześniej przygotowanej, rozwiniętej i odpowiednio długiej rolce papieru rysunkowego (rolka może być przygotowana na korytarzu, przytwierdzona do ściany lub wyłożona na podwórku szkolnym). Każdy z uczniów otrzymuje wyznaczoną przestrzeń na papierze, na której będzie rysował bądź malował konkretny fragment historii. Uczniowie mogą pracować w wybranej przez siebie technice rysunkowej lub malarskiej (farby plakatowe, pastele, markery) lub wybranej przez nauczyciela.

- Wariant pierwszy: uczniowie sami decydują, jakie fragmenty opowieści przedstawią, wybierają miejsca przy rolce. Nauczyciel towarzyszy uczniom, zwraca uwagę na ciągłość narracji, ciąg przyczynowo-skutkowy
- Wariant drugi: nauczyciel przed lekcją przygotowuje dla uczniów tytuły poszczególnych scen, np. narodziny Marony, wspólne życie z Manolo, wypadek samochodowy. Organizuje pracę klasy, wyznaczając uczniom konkretne sceny do przedstawienia. Nauczyciel towarzyszy uczniom, pomaga w razie trudności z realizacją konkretnych scen.

Źródło filmu: Potion Pictures *The Animated Bayeux Tapestry*, https://youtu.be/LtGoBZ4D4_E

Źródło informacji: https://pl.wikipedia.org/wiki/Tkanina_z_Bayeux, domena publiczna

Źródło aplikacji: <https://www.mentimeter.com/>, <https://answergarden.ch/>

Podsumowanie tematu

Na koniec warsztatów nauczyciel podsumowuje działania plastyczne uczniów. Zwraca uwagę na ciekawe ujęcia poszczególnych scen, pyta uczniów o wrażenia, trudności podczas przedstawiania konkretnych scen, inspiracje. Zachęca do autorefleksji oraz przyjrzenia się dziełu w całości. Ważne jest, aby dzieło w całości zostało zaprezentowane na terenie szkoły czy klasy jako praca zbiorowa. Na koniec nauczyciel może zadać pytania otwarte, które nie wymagają odpowiedzi. Czy historia Marony jest ważna i godna zapamiętania? Czy sztuka może nadać opowieści znaczenie?